

Gemak voor de burger

kwantiteit met kwaliteit voor de recyclingsector

Vanaf 1 januari 2015 zijn alle Nederlandse gemeenten in het kader van het VANG-beleid verplicht naast plastic verpakkingen ook drankkartons apart in te zamelen. Veel gemeenten kijken daarbij ook naar de metalen verpakkingen, het welbekende blik. Wat is voor deze verpakkingen de meest optimale wijze van inzamelen, blijft het hierbij en kan de verpakkingindustrie in deze ook nog van betekenis zijn? Die vragen legde de redactie voor aan Pieter Reus, die als kenniswerker en afvalspecialist is verbonden aan 'onsburo' uit Valkenswaard.

"Kortgezegd bestaat 'onsburo' uit een verzameling van kenniswerkers met maatschappelijke idealen, die bewust kiezen voor een duurzame balans in leven en werken. Onze activiteiten richten zich op velerlei terreinen, onder andere die van de fysieke leefomgeving. Daaronder valt onder meer milieu in al haar facetten. Als project- en netwerkorganisatie werken wij als smeeroelie tussen gemeenten en industrie voor het maken van de omslag in het kader van het programma Van Afval naar Grondstof (VANG). Inmiddels helpen wij vele gemeenten de weg te plaveien voor het maken van deze omslag," legt Reus uit.

Dit programma kent als doelstelling 'meer scheiden, minder restafval' en moet een bijdrage leveren aan de transitie naar een circulaire economie. Voor het gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval is voor 2015 65% als doel geformuleerd. Maar de ambitie van het kabinet reikt hoger. In 2020 zou dit percentage al 75 moeten zijn om uiteindelijk richting de 100% te gaan.

Verschillende systemen

Dit beleid vraagt om een aanpassing van de wijze van inzamelen. Het gros van de gemeenten zamelt nu al papier, gft- en restafval afzonderlijk in. Sinds 2009 zijn

gemeenten verplicht overgegaan tot het plastic apart inzamelen. Reus: "Die laatste gang staat ook wel bekend als de route oranje. Komend jaar voegen veel gemeenten drankkartons en metalen verpakkingen bij de inzameling van plastic verpakkingen. Staat in het VANG-programma voorop om zoveel mogelijk grondstoffen

uit afval te winnen, persoonlijk zou ik het liever duiden met de vraag 'hoe voorkom ik afval en herwin ik grondstoffen?' Dat vraagt om een totaal aanpak. De PMD-zak is daar een onderdeel van. Wij begeleiden veel gemeenten in het organiseren van pilots voor het beproeven welke aanpak het beste resultaat geeft. Zowel qua be-

waarmiddelen, inzamelingsfrequentie als kostentoe rekening zijn er de nodige verschillen in den lande. Alle maatregelen beïnvloeden elkaar en het transitieproces is daarbij doorslaggevend. Naar mijn overtuiging zal een Diftar-systeem met een verlaagde inzamelingsfrequentie voor restafval het volume aan PMD helpen vergroten. Maar de dure zak voor restafval geeft de sterkste prikkel voor extra PMD. De calculerende burger zal dan kiezen voor de gratis PMD-zak in plaats van de dure restafvalzak.

Horst aan de Maas

Eén van die pilotgemeentes was Horst aan de Maas, die tot het systeem van de dure zak is overgegaan. Daarnaast wordt het de inwoners zo makkelijk mogelijk gemaakt om hun afval te scheiden. Zo staan er bijvoorbeeld verspreid over de gemeente zo'n 1.200 korven, waarin inwoners hun tuinafval kunnen deponeren. De inzamelingsfrequentie ligt op halfwekelijks voor GF en tweewekelijks voor de overige afvalstromen. Het pakket aan maatregelen heeft erin geresulteerd dat de hoeveelheid restafval in 2012 is gedaald van 170 naar 21 kilo per persoon per jaar. "Die hoeveelheid restafval kan nog iets verder omlaag," denkt Reus. In Horst aan de Maas

wordt als tussenstap namelijk het plastic afzonderlijk ingezameld van de blikjes en de drankkartons. Alles bij elkaar geeft dat nog meer gemak en de dure zak geeft een extra prikkel.

Effect inzamelingsfrequentie

Een gemiddeld huishouden is wekelijks 'goed' voor zo'n 60 liter PMD-afval. De inspanningsverplichting voor de burger om deze afvalstroom te scheiden van andere afvalstromen is ook niet groot te noemen. Als hij dan ook nog wordt beloond voor zijn inspanning, is de stap voorwaarts snel gemaakt. Reus: "Toch wil ik hierbij nogmaals een hoge inzamelingsfrequentie voor gewenste fracties als belangrijke succesfactor noemen. Dan kost het weinig ruimte in huis en bij warm weer wordt geuroverlast sterk beperkt. Maak je de intervallen te groot, dan kiest de burger voor de weg van de minste weerstand met extra restafval tot gevolg. En er is nog een belangrijk aspect dat pleit voor een hoge frequentie. De zuurgraad van vruchtensappen in de drankkartons blijkt een negatief effect op de recyclebaarheid te hebben. Het opbulken van deze afvalstroom bij recyclingbedrijven is dan ook niet zonder consequenties. Hoe eerder verwerkt, hoe groter het rendement."

Verscheidenheid

De verscheidenheid in verpakkingsmaterialen, ook bij de drankkartons, roept ook bij Reus vragen op. "De plastic dop heeft het afgelopen decennium een grote opmars gemaakt. Ik snap dat de retail gebaat is bij een zo groot mogelijke omzet en dat gemak een positieve invloed hierop heeft. Maar milieutechnisch gezien heeft deze trend niet bepaald mijn voorkeur. Gelukkig kan dit plastic in het recyclingproces weer van het karton worden gescheiden. Maar per saldo kost dit extra moeite bij zowel de productie als recycling van drankkartons. Als het plastic dan vervolgens weer in de keten zou terugkeren is dat nog tot daaraantoe, maar dit materiaal dient momenteel hoofdzakelijk als brandstof voor de Duitse cementindustrie," aldus Reus. En er is nog een aspect dat tot nadenken stemt. De kostprijs van een eenmalig te gebruiken drankkarton ligt minimaal op zes cent per stuk. Die prijs is exclusief de afvalbeheersbijdrage van omgerekend 0,2 cent voor het recyclen van het afgedankte drankkarton. Hebben we niet meer over voor ons milieu, vraag je je dan af? ■